Malti. Prova ta' dan hija l-liġi tal-Ħarsien ta' l-ilsien Malti li semma. Żbalji ta' l-ortografija jistgħu jitfaċċaw u difatti tfaċċaw kemm-il darba f'lapidi. Kien għalhekk li jien ħadt ħsieb li fil-kumitat tal-lapidi jkun hemm individwi esperti ta' dawn l-affarijiet u qed ninsisti li t-test tal-lapidi jiġi sottomess biex ma jkunx hemm żbalji ta' ortografija. Il-President ta' l-Akkademja tal-Malti ġie minn xi żmien 'l hawn nominat fuq il-Kumitat tal-Lapidi proprju biex wieħed inaqqas il-possibbiltà ta' żbalji.

Tweġiba mogħtija 30/5/90
Seduta numru 380

Himno nacional de Malta

Dun Karm Psaila

(Traducción de Kilín)

De esta dulce tierra,
la madre que nos dió su nombre,
cuida, Señor,
como siempre cuidaste.
Recuerda que a ella
de la más dulce luz bañaste.

Da, gran Dios,
cordura a quien gobierna;
merced al dueño,
y al trabajador la fuerza.

Y entre los malteses
unión y paz confirma.

(L-Innu Malti ta' Dun Karm, maqlub għall-Ispanjol minn Kilin)

Tifkirieti dwar l-Akkademja

Vic Apap

L-ewwel darba li smajt bl-Għaqda tal-Kittieba tal-Malti kien nhar it-3 ta' Frar, 1923, meta kont għadni lanqas għalaqt għaxar snin. Dak in-nhar kien ġie jiekol għandna Ninu Cremona, iz-ziju ta' missieri. Kif konna fuq il-mejda, iz-ziju Ninu staqsa lil missieri jekk dak in-nhar setax jeħodni miegħu t-Teatru Manoel fejn kien se jsir kunċert b'riżq l-''Għaqda''. Mort bil-qalb għad li dak it-teatru ma kienx ġdid għalija. Kienet sorpriża għalija meta fuq il-palk ħareġ jitkellem is-Sur Ġużè Muscat Azzopardi. Is-Sur Ġużè kien ħabib ta' missieri; kienu jiltaqgħu kuljum il-Każin San Giorgio, fil-Pjazza tal-Palazz, fejn illum hemm il- ''Bank of Valletta''. Lili s-Sur Ġużè min jaf kemm drabi qabadni minn idi u ħadni miegħu sal-bottegin tal-każin biex jixtrili pasta.

Dak il-Kunċert Malti kien l-ewwel laqgħa tiegħi ma' dik l-Għaqda li maż-żmien intrabtet daqshekk ma' qalbi. Imma kien hemm ħaġ'oħra li laqtitni: smajt l-ewwel darba jitkanta l-Innu Malti mill-bniet ta' l-iskola tal-gvern. Sirt naf li l-versi kitibhom Dun Karm Psaila. Lanqas dan il-qassis ma kien ġdid għalija: meta kont immur għall-btajjel tas-sajf man-nanniet f'San Ġiljan, lil Dun Karm kont narah il-Qaliet jilgħab il-boċċi man-nannu Wiġi, is-sinjuri Satariano, Coppini u oħrajn, u ġie li ltqajt miegħu għand in-nanniet iqatta' siegħa jew tnejn jedha b'xi logħba *rummy*.

Xi rrid infisser b'dan? Donni li, bla ma kont naf, sa minn tfuliti kont midħla ta' nies kbar fil-qasam tal-letteratura Maltija: Ninu Cremona (ħu nannti), is-Sur Muscat Azzopardi (ħabib ta' missieri), Dun Karm (ħabib tan-nanniet Vincenti). It-tlieta kienu kolonni mill-aqwa ta' l-''Għaqda''.

Nifraħ nistqarr li kien iz-ziju Ninu li ħajjarni nibda nitgħallem il-Malti. Dak iż-żmien it-tagħlim tal-Malti kien għadu ma daħalx fl-iskejjel. Ninu kien kitibni għall-ewwel klassi ta' filgħaxija li fetħet fil-Liċeo bejn l-1928 u l-1929.

Niftakar li fl-1930, għand il-librar Sciortino ta' Triq il-Merkanti, il-Belt, kont rajt edizzjoni rħisa ta' *Il-Malti*. Xtrajt kopja u minn dak iż-żmien bqajt naqra r-rivista. Isseħibt fiha għand is-Sur Saver Caruana li kont nafu bħala katekista fl-Istitut ta' San Ġakbu. Mur għidli dik